

LA TRIBUNA

L'“Estat padrí”, un model esgotat

Endeutament públic i fractura social van de bracet

JAUME

BARTUMEU
CASSANY

Excap de Govern

Tot apunta que el model econòmic que s'ha anat instal·lant progressivament al nostre país els darrers trenta anys estaria arribant al cap del carrer i s'acostaria a un cul-de-sac.

Parlo d'un model que podríem qualificar de paternalisme assistencial exercit per un “Estat padrí” que va distribuïnt galetes i xecs al ciutadà elector. Un model que ha estat el resultat d'opcions i decisions, col·lectives i polítiques, dutes a terme amb gran constància per les majories polítiques del Consell General que han donat suport als governs del 1994 fins avui, amb el parèntesi del govern socialdemòcrata del 2009 al 2011. Un parèntesi que fou qualificat ben gràficament com un “accident” pels partidaris dels estómacs agraits.

Aquest model esgotat s'ha recolzat en dos pilars, que són, d'una banda, l'extensió permanent de la despesa i de l'esfera pública (finançada per les taxes de duana que pagaven indirectament els turistes que visitaven Andorra en gran nombre i compraven al nostre comerç) i, d'altra banda, la prioritat que s'ha donat al consum, turístic i interior, com a principal motor econòmic en detriment de la producció de béns i la petita indústria.

Per mantenir el creixement, els diferents governs no han parat mai d'injectar despesa pública en inversions en infraestructures, més o menys necessàries, i s'ha augmentat el nombre de funcionaris i els pressupostos de funcionament de les administracions han estat sempre a l'alça, sense interrupció. També s'ha dut a terme, per moltes crítiques que se sentin, una protecció social força generosa que ha anat acompanyada de la “política del xec”, que és una versió actualitzada de la “caixa de galetes” amb la qual

els cacics obsequiaven els electors abans de la Constitució.

Aquesta injecció constant de diner públic ha estat produint a curt termini uns efectes excitants i estimulants i ha donat suport a l'augment del consum de béns i serveis. Però el cost a llarg termini ha esdevingut espantós, amb un increment espectacular del deute públic, uns marges pressupostaris de maniobra que es redueixen molt i una burocratització galopant generada per una administració hipertrofiada, que complica i castiga cada dia la vida dels actors econòmics i de la ciutadania.

Afavorint el consum amb la plena immersió en un sistema globalitzat d'intercanvi de mercaderies, que permetia oferir als consumidors –turistes i residents– productes a bon preu, s'ha facilitat la prosperitat del gran comerç. Però l'altra cara de la moneda ha estat amarga i coent: molts petits comerciants i, sobretot, petites empreses i professionals independents, carregats d'una feixuga reglamentació cada vegada més

incapacitant, no han pogut lluitar amb igualtat d'armes amb el gran comerç i els inversors estrangers arribats a partir del 2011, amb l'onada taronja “proactiva” de la victoriosa DA.

Sense tenir en compte la conjuntura econòmica, durant tots aquests trenta anys s'ha anat donant prioritat a augmentar el pressupost de l'Estat i la despesa pública. Sotmesa a aquest tractament perllongat d'anestèsia, la societat andorrana ja no sap funcionar sense aquest “Estat padrí”. Bona part dels sectors econòmics no se'n sabrien passar i no podrien funcionar sense aquesta caixa de galetes que, tot i això, critiquen.

L'endeutament públic ha permès finançar l'extensió i el funcionament d'una esfera pública omnipresent tot donant suport indirectament al consum.

Però tota aquesta evolució ha portat a una fractura social, amb la consolidació de dues Andorres, que van a velocitats diferents.

No s'ha volgut un país de qualitat, sinó de quantitat. Els salaris baixos i els preus elevats de l'habitatge han estat la tònica.

Mentre que als Estats Units l'anomenat fordisme va saber crear un model econòmic virtuós (Henry Ford havia decidit pagar correctament als seus obrers per

què poguessin consumir i comprar els vehicles que fabricaven), una espiral negativa ha anat arrossegant una part de la societat andorrana cap avall.

Mentrestant, l'afavoriment de l'especulació immobiliària amb les modificacions de les normes de construcció que han portat les promocions de grans torres a la vall central del país han reforçat l'atractiu d'Andorra per als inversors estrangers. Caldria poder quantificar la part d'inversió estrangera dedicada a la creació de noves activitats en el nostre territori i la part que s'ha adreçat a l'especulació i l'adquisició d'actius andorrans. Aquests fluxos financers han ampliat el control cada dia més gran de l'economia nacional per inversions estrangeres.

La continuïtat d'aquest procés, conjuminat amb el manteniment de la corba ascendente del deute públic, deixa en evidència el cul-de-sac al qual el model d'“estat-padrí” ha portat el país.

Mentrestant, escoltem discursos abrindats contra l'associació d'Andorra amb la Unió Europea sota l'argument de defensar la sobirania i la independència de l'economia andorranes que l'acord d'associació faria trontollar.

En quin país viuen?

PARLO D'UN MODEL QUE
PODRÍEM QUALIFICAR DE
PATERNALISME ASSISTENCIAL